

2003

DE SCHAATSER

Zou minister-president Jan Peter Balkenende van schaatsen houden?

De populariteit van het schaatsen in Nederland zegt alles over de veranderingen die zich de afgelopen eeuw in ons kikkerlandje hebben voltrokken. Ons nationale zelfbeeld werd ooit gevormd door de strijd tegen het water, maar vandaag weerklinkt het Wilhelmus vooral als Nederlandse schaatsers het ijs weer eens succesvol hebben getrotseerd.

In vroeger tijd behoorde het ijs niet aan de Nederlander, maar aan de duivel. Net als de overstroming en de watersnood, was het ijs een fenomeen waaraan Onze Lieve Heer een bloedhekel had. Al in de middeleeuwen werden schaatsers van duivelskunst beticht en verschenen ze met enige regelmaat voor de Inquisitie. De 17de eeuwse dichter Bredero hekelde dit bijgeloof, maar hij werd vervolgens gestraft voor die brutaliteit: hij stierf op het ijs.

Het oudste schaatsgedicht stamt uit de vroege zestiende eeuw, maar het werk blijkt een allegorie op de geslachtsdaad, nog zo'n terrein van de duivel. In de vertaling van een vers lezen we:

“Zij roemde het lange spelen, begrijp dat goed,
en ik leed eronder, zodat ik uitkeek naar rust.
Maar zij zette mij weer op de prikslee
En duwde me voort zoals het haar uitkwam,
Op en neer, totdat het ijs scheurde
Van het glijden, ik zeg het zonder overdrijving.”

Merkwaardig genoeg zijn het niet de goddeloze stedelingen, die zich de beste schaatsers mogen noemen. Al te vaak blijken het gereformeerde boeren en buitenlui uit de bible-belt, die onze natie in de wintermaanden tot grote vreugde stemmen. Mannen in panty's en maillots, wier bevroren geslachtsdelen tijdens de al dan niet alternatieve Elfstedentochten hun bijdrage leveren aan het predikaat 'extreme sports'. De beroemde schaatser en latere trainer Henk Gemser diende zijn lid tijdens de ijskoude Elfstedentocht van 1963 met warme chocolademelk te ontdooien. Andere schaatsers lagen op karren en lieten hun edele delen onder het oog van het publiek ter plekke masseren.

Anno nu staat het schaatsen symbool voor het ontkerstende, maar zelfgenoegzame Nederland, dat na de strijd tegen het water nu ook de strijd tegen het ijs denkt te hebben gewonnen. We winnen ieder Europees en ieder wereldkampioenschap, maar als rechtgeaarde provincialen weigeren we ons te realiseren dat het eigenlijk Nederlandse kampioenschappen zijn. Schaatsen is daarmee het poldermodel in 'full effect'. Wedden dat de gereformeerde en eeuwig demissionaire minister-president Jan Peter Balkenende een schaatsfan is?